Opinie

Het complexe boerenverhaal dat een brede blik mist

Opinie

Mochten we de boeren beter begrijpen, dan kwam de oplossing voor veel met landbouw gelieerde milieuproblemen vanzelf dichterbij, schrijft bioboer Bavo Verwimp in een opiniestuk, dat eerder ook in De Standaard verscheen.

28 DECEMBER 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 28 DECEMBER 2022 11:51

Lees meer over:
stikstof
mest
imago



Het wordt ongetwijfeld een spannend jaar voor de boeren. Landbouw en vooral milieu zullen constant in beeld blijven. Want Vlaanderen moet niet alleen het nieuwe landbouwbeleid op de rails krijgen, er moeten ook heel wat regels en regeltjes bijkomen voor een nieuw mestbeleid, een stikstofbeleid enzovoort.

Eigenlijk weet niemand helemaal zeker hoe het verder moet met onze landbouw. Het blijkt moeilijk om echte keuzes te maken. Maar wat vooral een uitdaging is, is om die boeren beter te begrijpen. Ik gebruik bewust het woord boeren en niet landbouwers. De landbouwer is iets meer de beredeneerde ondernemer die een zaak runt. Maar in Vlaanderen hebben we nog heel veel boeren. Zij hebben geen beroep zoals de meeste Vlamingen, zij zijn hun beroep. Helemaal. Het zit in hun bloed.

Voor veel boeren is er ook helemaal geen onderscheid tussen de plaats waar ze wonen en werken. Ze zijn vaak diepgeworteld op de plek waar generaties lang dezelfde familie de grond bewerkte. Ze gaan ook nooit naar hun werk, ze worden er elke ochtend wakker en ademen de hele dag diezelfde boerderijlucht. Hun leven wordt geheel gedomineerd door het boerderijleven.

Job voor het leven

En zij vinden dat niet erg. Zij vinden het niet erg om 80 uur per week te werken. Zij missen die skivakantie niet. Zij kunnen ermee leven dat mensen met andere jobs veel meer verdienen dan zij. Dat is zoals het is. Voor veel boeren is boer zijn

gewoon hun lotsbestemming, ze zijn geboren boeren. Net zoals je geboren wordt met blond of met krullend haar. Dat is vaak moeilijk te begrijpen voor wie geen boer is. De slagzin ‘je hebt daar toch voor gekozen’, is dubbelzinnig. Veel boeren zien dat zelf niet zo. Voor hen is het net als met dat blond of met dat krullend haar. De kapper kan daar wel iets aan proberen te veranderen, maar eigenlijk ben je blond of ben je een krullenbol.

> **Hoe ze het blijven volhouden, snapt niemand. Veel boeren vragen het zich zelf ook af**

Veel boeren hebben er dan ook last mee als ze zich moeten verantwoorden voor dat ‘boer zijn’. Ze vinden het moeilijk als ze weer eens commentaar krijgen dat ze te veel werken. Ze vinden het moeilijk als ze moeten uitleggen waarom ze letterlijk nooit vakantie nemen. Het is lastig als ze weer moeten toegeven dat ze eigenlijk bijna niets verdiend hebben in het afgelopen jaar. Duizenden boeren werken dag en nacht om voedsel te produceren voor een samenleving die dat nauwelijks waardeert (toch niet in euro’s). Hoe ze dat blijven volhouden, snapt eigenlijk niemand. Sterker nog, sommige boeren vragen het zich zelf ook af.
In dat klimaat moet je ook alle milieuproblemen plaatsen die een gevolg zijn van de landbouw. Die negatieve impact op onze omgeving is er ongetwijfeld. De cijfers over het nitraatgehalte in het oppervlaktewater zijn wat ze zijn: ronduit slecht. Maar ook daar zitten veel boeren tussen hamer en aambeeld. Er zijn hardleerse boeren, maar er zijn er ook duizenden die helemaal op hun tandvlees zitten, die het zich niet kunnen permitteren om de nodige investeringen te doen voor een milieuvriendelijke stal. Onze economie verbergt zoveel onrecht, het is veel erger dan we denken. En dan wordt het lastig voor veel boeren als ze weer te horen krijgen: ‘Je hebt daar toch voor gekozen.’

Nood aan een andere kijk

Toen ik nog studeerde, kon je kiezen voor de richting ‘landbouweconomie en -sociologie’. De accenten zijn intussen verschoven in de richting van het beheer van natuurlijke hulpbronnen en ecosystemen. Daar valt wellicht ook veel over te bestuderen. Maar we missen toch de kijk vanuit de menswetenschappen op dat complexe boerenverhaal. Om onze omgeving te redden, zetten we vooral milieudeskundigen in. Maar als we werkelijk oplossingen willen vinden voor onze voedselproductie, dan hebben we ook sociologen, psychologen en economen nodig. De Nederlandse landbouwexpert Jan Douwe Van der Ploeg had dat 20 jaar geleden al begrepen. Met zijn achtergrond als rurale socioloog zag hij vaak een heel ander beeld van de landbouw dan zijn collega’s aan de landbouwuniversiteit.
Misschien moeten we in het komende jaar ook wat vaker die sociologische bril opzetten. Dat zal echt helpen om boeren beter te begrijpen. En misschien komen de oplossingen voor onze milieuproblemen dan vanzelf wat dichterbij.

Met dit opiniestuk, dat eerder in De Standaard verscheen, wil de auteur een bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat. De auteur schrijft in eigen naam en is verantwoordelijk voor de inhoud van de tekst.

De auteur:

Bavo Verwimp is landbouweconoom en runt de bioboerderij De Kijfelaar.

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/

screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada